

6. Současná péče o kulturní hodnoty a památky, organizace, evidence a legislativní zajištění

6.1. Legislativní zajištění

Ústavní rámec politiky našeho státu obsahuje dokumenty se zakotvením významu kulturních hodnot .

- Ústavní zákon č.1/1993 Sb., Ústava České republiky
- Ústavní listina základních práv a svobod
- Zákony související s problematikou kulturních hodnot

6.2. Ústřední správa státu

Problematika ochrany kulturních hodnot na úrovni ústředních orgánů státu se týká především:

- Ministerstva kultury ve věcech výkonu památkové péče
- Ministerstva pro místní rozvoj a jeho územních pracovišť ve věcech územního plánování a stavebního řádu
- Ministerstva životního prostředí ve věcech ochrany životního prostředí, přírody a krajiny
- Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ve věcech vzdělávání včetně orientace na kulturní hodnoty
- Ministerstva práce a sociálních věcí při vytváření podmínek pro zajištění sociálně - ekonomických podmínek kulturního života občanů
- Ministerstva financí ve věci zajišťování prostředků pro realizaci kulturního prostředí obcí.

Oblast veřejné správy a samosprávy

- v samostatné působnosti obce pravomoc obce **schvalovat program rozvoje územního obvodu obce** a provádět jeho kontrolu
- v samostatné působnosti obce pravomoc obce schvalovat podmínky a náležitosti **hospodaření s majetkem obce**
- ve věcech samostatné působnosti obce **vydávání obecně závazných vyhlášek**
- **obec v samostatné působnosti zajišťuje hospodářský, sociální a kulturní rozvoj, ochranu a tvorbu zdravého životního prostředí, s výjimkou těch činností, které jsou zvláštními zákony svěřeny jiným orgánům jako výkon státní správy**
- v působnosti obecního zastupitelstva je především **schvalování programu územního rozvoje územního obvodu obce, schvalování rozpočtu obce** a vyúčtování hospodaření obce, schvalování obecně závazných vyhlášek ve věcech samostatné působnosti obce
- v působnosti obecního zastupitelstva je **schvalování územně plánovací dokumentace obce** - v tomto jediném případě **v přenesené působnosti** výkonu státní správy
- v působnosti obecní rady jako výkonného orgánu zabezpečovat hospodaření obce, zřizovat a rušit komise a **vydávat obecně platné vyhlášky v přenesené působnosti** výkonu státní správy.

Legislativní působnost Krajských úřadů, pověřených měst a obcí:

- Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 129/2000 Sb. o krajích, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 248/2000 Sb. o podpoře regionálního rozvoje, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovením obcí s rozšířenou působností
- sdělení č. 448/2002 Sb., jímž se uveřejňuje seznam krajských, okresních a obecních úřadů, které jsou stavebními úřady ke dni 1.1.2002
- Další dokumenty související s těmito zákony, případně dokumenty charakteru ujednání a doporučení vyplývajících ze spolupráce států EU v oblasti regionálních vazeb, státní správy a samosprávy.

6.3. Oblast péče o kulturní bohatství – památková péče

Ochrana památek je v ČR podložena zákonem č.20/1987Sb., o státní památkové péči , ve znění pozdějších změn obsažených v zákonech č. 242/1992 Sb., č.361/1997 Sb., a č.61/2001 Sb., č.122/2000 Sb., č. 132/2000 Sb., č.146/2001Sb.,a č.320/2002 Sb.

Výtah ze zákona o státní památkové péči

Nás bude především zajímat poslední platná úprava z roku 2002,/účinnost od 1.1.2003/

Zákon má tyto části:

- Část první - Základní ustanovení
- Část druhá - Péče o kulturní památky
- Část třetí - Archeologické výzkumy a nálezy
- Část čtvrtá - Orgány a organizace státní památkové péče
- Část pátá - Opatření při porušení povinností
- Část šestá - Ustanovení společná a závěrečná

Kulturní památky

Podle tohoto zákona prohlašuje MK ČR:

1/ nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory,

a/ které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické,

b/ které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.

2/ soubory věcí podle odstavce 1/, i když některé věci z nich nejsou kulturními památkami.

Movité a nemovité věci prohlašuje za kulturní památky MK ČR. Před prohlášením věci za kulturní památku si MK může vyžádat kromě vyjádření krajského úřadu a obecního úřadu s rozšířenou působností, posudek odborných, vědeckých a uměleckých institucí.

Evidence kulturních památek

Souborem základních údajů, které určují památku, památkovou rezervaci, památkovou zónu je **Ústřední seznam**.

Ústřední seznam má tyto části:

- Seznam kulturních památek,
- Seznam památek světového dědictví na území ČR,
- Seznam národních kulturních památek,
- Seznam památkových rezervací,
- Seznam památkových zón,
- Seznam ochranných pásem.

Ochrana a užívání kulturních památek

Vlastník kulturní památky je povinen na vlastní náklad pečovat o její zachování, udržovat ji v dobrém stavu a chránit ji před ohrožením, poškozením, znehodnocením nebo odcizením. Kulturní památku je povinen užívat pouze způsobem, který odpovídá jejímu kulturně politickému významu, památkové hodnotě a technickému stavu.

Obnova kulturních památek

Zamýšlí-li vlastník kulturní památky provést údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování nebo jinou úpravu, je povinen si předem vyžádat **závazné stanovisko** obecního úřadu obce s rozšířenou působností, jde-li o NKP, závazné stanovisko krajského úřadu. To se týká i staveb, které nejsou kulturními památkami, ale nachází se v MPR, PZ, ochranném pásmu památky.

Závazné stanovisko obsahuje vyjádření, které práce jsou z hlediska státní památkové péče přípustné a stanoví základní podmínky, za kterých lze tyto práce připravovat a provést. Základní podmínky musí vycházet ze současného stavu poznání kulturně historických hodnot, které je nezbytné zachovat při umožnění realizace zamýšleného záměru.

Archeologické výzkumy a nálezy

Archeologické výzkumy je oprávněn provádět Archeologický ústav Akademie věd ČR. V odůvodněných případech po dohodě s AV ČR může MK ČR povolit provádění výzkumu vysokým školám nebo muzeím, pokud je provádějí v rámci vědeckých úkolů.

Archeologický ústav a oprávněné organizace jsou povinny zahájením archeologických průzkumů uzavřít dohodu s vlastníkem nemovitosti na které mají být průzkumy prováděny.

Výkonné orgány státní památkové péče

Státní památkovou péči vykonávají orgány státní památkové péče, jimiž jsou **Ministerstvo kultury ČR, krajské a obecní úřady obcí s rozšířenou působností**

Odborné organizace státní památkové péče

Ministerstvu kultury je podřízena odborná organizace státní památkové péče, **Národní památkový ústav, který vznikl k 1.1.2003.**

Národní památkový ústav, který je odbornou institucí státní památkové péče s celostátní působností.

Orgány státní památkové péče ve spolupráci s ostatními orgány státní správy a za odborné pomoci odborné organizace státní památkové péče, vědeckých, uměleckých a dalších odborných organizací a ústavů dbají, aby se státní památková péče zabezpečovala plánovitě, komplexně a diferencovaně a v souladu s dlouhodobou koncepcí jejího rozvoje.

Národní památkový ústav Praha - Územní odborná pracoviště

Území	sídlo, pracoviště
Hlavní město Praha	Praha
Středočeský kraj	Praha
Jihočeský kraj	České Budějovice
Plzeňský a Karlovarský kraj	Plzeň
Pardubický a Královehradecký kraj	Pardubice
Ústecký a Liberecký kraj	Ústí nad Labem
Jihomoravský, Zlínský kraj a kraj Vysočina	Brno
Olomoucký kraj	Olomouc
Moravskoslezský kraj	Ostrava

Oprávnění orgánů a odborné organizace státní památkové péče

Orgán nebo odborná organizace státní památkové péče jsou na základě osvědčení oprávněny ke vstupu do objektů a nemovitostí a vykonávat v nich odborné, dokumentační a konzervační práce a odborný dozor.

Pokuty právnickým a fyzickým osobám při výkonu podnikání

Obecní úřad s rozšířenou působností má možnost uložit pokutu právnické, nebo fyzické osobě oprávněné k podnikání až do výše 100 000 Kč, z důvodů uvedených v §35 zákona o státní památkové péči. Jedná se zejména o vědomé zničení, poškození a nechránění kulturní památky, neudržování a neodpovídající užívání, porušování podmínek ve vymezeném ochranném pásmu, provádění obnovy památky bez závazného stanoviska obecního úřadu obce s rozšířenou působností, nebo nedodržení podmínek určených v tomto stanovisku. V případě NKP je výše pokuty až do 500 000 Kč.

Z těchto důvodů je možno dle §3 – Přestupky uložit pokutu fyzické osobě. Výše pokuty je do 10 000 Kč, u NKP 50 000 Kč.

Závěrem je třeba připomenout, že změnou Ústavy České republiky od června 2002 se staly nedílnou součástí našeho právního řádu, pokud jde o ochranu hmotného kulturního dědictví a péči o něj dvě mezinárodní smlouvy, jimiž je Česká republika vázána:

Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy a Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy.

6.4 Oblast péče o přírodní a krajinné bohatství

K uvedené problematice se vztahuje zejména :

- zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí ve znění zákona č.123/1998 Sb.
- zákon č. 244/1992 Sb. o posuzování vlivů na životní prostředí
- zákon č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí
- zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa
- zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění zákona č.93/2004 Sb.
- zákon č.114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění zákonného opatření Předsednictva ČNR č. 347/1992 Sb. a ve znění nálezu ÚS ČR č. 3/1997 Sb., zákon 289/1995 Sb., zákon 218/2004 Sb., a příslušné prováděcí předpisy

6.5. Stavební zákon a předpisy související :

- **Zákon č.50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon)** ve znění zákona č. 103/1990 Sb., zákona České národní rady č. 425/1990 Sb., zákona č. 262/1992 Sb., zákona č. 43/1994 Sb., zákona č. 19/1997 Sb. a zákona č. 83/1998 Sb., a pozdějších předpisů, zejména nálezy Ústavního soudu č.320/2002 Sb., č.405/2002 Sb., a č.422/2002 Sb.
- Vyhláška č. 137/1998 Sb., o obecných technických požadavcích na výstavbu
- Vyhláška č. 135/2001 Sb. o územně plánovacích podkladech a územně plánovací dokumentaci
- Vyhláška č.132/1998 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení stavebního zákona a další související vyhlášky a předpisy dle povahy konkrétní problematiky